

5) WANDELROUTE ELISABETHSHOF 17 KM (BEDELAAR – ZELSTERBEEK – LITSBERG – URSULAMOLEN)

Met de rug naar St Elisabethshof loopt u langs de asfaltweg (Roggelseweg) naar links. U steekt dus niet over. U loopt langs de **ruïne van de oude watermolen** en slaat meteen links het bos in.

De (ruïne van de) St. Elisabethsmolen, een voormalig graan-, zaag- en oliemolen, was groter dan de Leumolen. De molen hoorde bij de Elisabeths boederij (St. Elisabethshof). Tot vlak voor het einde van de Tweede Wereldoorlog was deze molen nog helemaal intact. Er lag munitie in opgeslagen. Toen de Duitsers halsoverkop moesten vluchten, lieten ze de molen op 15 november 1944 opgeblazen achter.

Aan uw linkerkant ziet u de **vispassage**.

Door de oude watermolen is er een onnatuurlijk hoogteverschil in de waterstand ontstaan. Omdat de vissen dit niet kunnen overbruggen, is een beekarm om de stuw heen gelegd. Zo wordt het hoogteverschil geleidelijk gemaakt voor de vissen.

U loopt door tot dat u aan de rechterkant een smal bospad ziet. Dit slaat u in. Na circa 30 meter gaat het paadje over in een breed bospad, wat u rechtdoor blijft volgen. Dit pad komt uit op een verharde weg (0,4 km). Hier gaat u naar links en meteen weer naar rechts. U volgt het bospad verder. Het pad gaat licht bergop. Bij de viersprong gaat u rechts af. U passeert een bankje. Het pad eindigt op een T-splitsing bij **Camping Leudal**.

Hier gaat u over de asfaltweg rechtsaf. Aangekomen bij de Roggelseweg, gaat u rechtdoor het tegenoverliggende bospad in. U blijft dit pad alsmaar rechtdoor volgen. Aan de rechterkant van u ligt **De Spar**.

Buitencentrum De Spar waar
in huisjes jeugdgroepen
kamperen.

Aan het einde van het bospad komt u op de verharde weg de Speckerweg uit (2,1 km). U steekt deze over en volgt het fietspad. U blijft het fietspad volgen tot de t-splitsing. Hier gaat u rechtsaf over de verharde weg (richting Horn) die overgaat in een grindweg. U blijft vervolgens parallel aan het spoor lopen. Bij het tunneltje onder het spoor aangekomen, slaat u rechts af en de eerste links. U blijft wederom parallel aan het spoor lopen.

U neemt de eerste doorgang rechts door het hek (4,1 km) en volgt het Starrenbos. Het paadje maakt een bocht naar rechts en meteen weer naar links. U gaat hier dus niet rechtdoor. U blijft hierna het pad volgen. Bij de beide t-splitsingen gaat u naar links. U passeert rechts, in de bocht naar rechts, de onlangs gerestaureerde **Uilentoren van Landgoed De Grote Bedelaar**.

Landgoed De Grote Bedelaar

(deze naam komt van een legende)

“De kasteelheer was een liederlijk man, een hartstochtelijk vloeker die zich stoorde aan God noch gebod. Hij hield, bij voorkeur op kerkelijke feestdagen, immense braspartijen. Eens op een Kerstavond klopte er een arme bedelaar aan de poort van het kasteel en vroeg om een aalmoes. De kasteelheer weigerde botweg en hij en zijn dronken metgezellen lachten de bedelaar uit en schopten hem terug in de vrieskoude nacht terwijl ze hem nog enkele afschuwelijke verwensingen nariepen. De bedelaar, in "werkelijkheid" de broer van de kasteelheer, sprak daarop een vloek uit over zijn onmenselijke broer en diens trawanten en.....op dat moment zonk het kasteel in de grond en alles wat er van over bleef was een plas water....”

Het Landgoed De Grote Bedelaar werd in 1908 gekocht door de wereldberoemde prof. Eugène Dubois die een stenen huis liet bouwen en een uilentoren die vooral als overwinteringsplek voor vleermuizen diende. Dubois dacht daarmee de jaarlijkse muggenplaag draaglijker te maken.

De bosweg draait naar links en daarna weer naar rechts. Aan het einde van de weg komt u wederom bij een hekje met daarachter een open vlakte.

Achter het hekje slaat u links af. U neemt vervolgens na circa 75 meter een klein paadje rechts, wat u naar een klaphekje leidt. U loopt de wei door. Aan de linkerkant van u ziet u een mooi klein vennetje. U loopt het volgende klaphekje door en slaat hier links af. Het smalle paadje draait naar rechts en komt vervolgens weer uit op de Speckerweg (5,9 km). U gaat hier naar rechts en neemt het eerste bospad naar links. U passeert een bank en de **Tungelroyse beek** en ziet een gerenoveerde hoeve (**Crijnshof**) links van u.

In Heythuysen heet de Leubeek nog Tungelroyse beek. Bij Crijnshof heeft vroeger de Heythuysermolen gestaan. Het was een graan- en schorsmolen en lag op de linkeroever.

Net voor het huis aan u rechterkant, slaat u rechts het bospad in. U blijft dit pad volgen en loopt door het onlangs vrijgemaakte prehistorische grafheuvelveld Bushop.

Dit grafveld is ontstaan in de Late Bronstijd tot en met de Vroege IJzertijd. Van ca 1000-500 voor Chr begroef men hier na de crematie de as van de doden. De as werd in een urn of in een doek gedaan en het geheel werd afgedekt met een laag heuveltje van plaggen. In 2004 vond een eerste restauratie van de grafheuvels plaats. Staatsbosbeheer zorgt ervoor dat ze niet opnieuw begroeid raken met bomen en struiken.

U blijft het pad rechtdoor volgen. Links van u passeert u een informatiebord, waarna u weer het bos ingaat. U negeert alle zijwegen.

Na 300 meter komt u uit bij een akker. U vervolgt uw weg langs de bosrand. U passeert een bankje. Bij de t-splitsing gaat u rechts af en bij de eerst volgende splitsing gaat u links af (7,8 km). U blijft dit pad volgen. Uit het bos komend, ziet u een prachtige laan voor u (met een bankje). Ook deze blijft u volgen. Links van u ziet u een wei, waar wilde paarden grazen. U passeert aan de rechterkant **Kloosterhof**. Aan de linkerkant ziet u een klein **bakhuisje**.

Deze boerderij dateert waarschijnlijk uit de 13e eeuw en hoorde bij het klooster. U ziet dat deze prachtige hoeve de carré-vorm heeft van de Zuid-Limburgse boerderijen, maar met een veel opener karakter. De grote middeleeuwse hoeve de Kloosterhof is nu een vakantiewoning van Staatsbosbeheer

Tegenover het Kloosterhof staat een bakhuisje. Dit soort bakhuisjes werd altijd op enige afstand van het gebouw neer gezet vanwege het brandgevaar. Het is in 1987 door Staatsbosbeheer gerestaureerd. Bij speciale gelegenheden wordt het nog gebruikt. En wat zou men er nog anders in bakken dan Limburgse vlaaien!

U loopt licht bergop rechtdoor. Aan de rechterkant kunt u het **klooster Sint Elisabeth** verscholen zien liggen.

Volgens de legende stichtte Dirk van Altena in 1240 hier een caulietenklooster.

Van 1434-1796 werd klooster Sint-Elisabethsdal getransformeerd tot klooster van de Reguliere kanunniken van Sint-Augustinus. De Elisabethsmolen met bijbehorende molenaarswoning (St. Elisabehtshof) en de Kloosterhof hoorden bij het klooster.

Na de komst van de Fransen werd het klooster in 1796 bij wet opgeheven verklaard. Het resterende kloostergebouw van St. Elisabethsdal ging nog enkele malen door verkoop en vererving over op verschillende particulieren.

Omstreeks 1950 werd het een rusthuis voor de Congregatie van de Kleine Zusters van de Heilige Joseph met de naam: Huize Sint-Elisabeth. Tot zijn bisschopswijding in 1972 was Johannes Gijsen rector van dit klooster.

Tegenwoordig is het een verzorgingstehuis voor zowel leken als religieuzen en maakt het deel uit van de Stichting Land van Horne.

Bij de verharde weg de St. Elisabethsdreef (9,5 km) gaat u rechtdoor.

U blijft dit brede bospad volgen. U neemt vervolgens (net voordat het bospad overgaat in een verharde weg), de vierde weg rechts (voor een klein dennenbosje). Bij de splitsing houdt u links aan, waarna u na een korte afdaling een brug oversteekt. U bent nu op de **Mussenhoek**.

Bij de t-splisting houdt u rechts aan. U negeert alle zijpaden totdat de weg uitkomt op een fietspad langs de Roggelseweg (11,1 km). Hier gaat u rechts af. U volgt het fietspad circa 100 meter, waarna u na de beek de weg oversteekt en een klein paadje berg af en berg op neemt. De beek meandert links onder u. Aan het einde van het paadje gaat u links af en bij de t-splisting wederom links. U steekt hier de beek over.

U loopt door tot aan de verharde weg met bankje (Op de Bos) (12,1 km). Rechts van u ziet u boerderij **Zelsterhof**.

Behalve klooster St Elisabeth was er in deze streek ook nog de proosdij Keizersbosch, gesticht in 1225 door de Norbertijnen van Averbode (B). Van dit complex is alleen prachtige boerderij Zelsterhof in het dal van de Zelsterbeek overgebleven.

Op de verharde weg gaat u naar rechts en (goed opletten) achter de tweede oprit naar de boerderij achter de prikkeldraad meteen weer rechts een klein bospaadje in. Dit paadje volgt u circa 2 kilometer. Het slingert door het bos. Afhankelijk van het

jaargetijde kan het dichtbegroeid en modderig zijn, maar het is beslist de moeite waard. U blijft vrijwel de hele tocht zicht houden op de **Zelsterbeek**, rechts beneden u.

Kenmerkend voor het Leudal zijn de bijzondere beekdalen. Ze zijn niet alleen mooi om te zien, ze vertegenwoordigen ook een waardevolle flora en fauna. Van oudsher verzorgen ze een deel van de natuurlijke afwatering. Door het gebied stromen twee fraaie beken, de Zelsterbeek en de Leubeek. In het oostelijk deel van het gebied vloeien ze samen om als Neerbeek tenslotte in de Maas uit te komen.

U blijft alle zijwegen van links negeren. Aan het einde van het pad komt u bij een breed pad (**Het lange Pad**).

Deze weg stamt uit de Romeinse tijd. Het was de verbinding tussen Heythuysen en Neer. Een deel is verhard en heet nu Elisabethsdreef.

Hier gaat u naar rechts en meteen na de brug weer naar links. U volgt het pad langs het water en steek vervolgens links een klein bruggetje (**De Engelse brug**) over.

Vervolgens gaat u rechts langs de prikkeldraad steil naar boven. Boven houdt u rechts aan.

U staat aan de top van de **Litsberg** (14,6 km).

Het Limburgse woord 'litsen' betekent 'naar beneden glijden'. Waar dat op slaat, zien we als we hoog boven de Leubeek staan, aan de rand van een steile zandwal.

U laat de Litsberg rechts liggen en vervolgt u weg kort rechtdoor, totdat u rechts, 100 meter na de Litsberg een paadje ziet. U gaat door de hekken (verboden voor fietsers) over het pad weer naar beneden, naar het water. U blijft het paadje langs het water volgen. Het laatste stuk omhoog loopt tot aan een t-splitsing. Hier gaat u naar rechts en passeert een bankje. Aan het einde van het pad gaat u naar rechts. U ziet meteen rechts van u de **Ursulamolen** (15,7 km).

De **Leumolen** of **Sint-Ursulamolen** is een watermolen die fungeert als korenmolen en oliemolen. Het betreft een onderslagmolen. In een nis onder het dak staat de heilige Ursula, de patrones van de waterradmolenaars, die tijdens haar prediktocht in Duitsland om het leven werd gebracht. Het is een mooi, primitief houten beeld dat de vrome non voorstelt met elf van haar volgelingen, vijf onder haar rechterjaspand, zes onder haar linker.

U volgt het pad over de beek naar links en neemt vervolgens de eerste weg links. Bij de t-splitsing gaat u links over de **Koebrug** en bij de volgende t-splitsing naar rechts.

U volgt het pad langs de beek tot aan de grote weg, alwaar u weer de **vispassage** en de **oude watermolen** passeert.

Hier gaat u naar rechts, terug naar **Sint Elisabethshof**.

Het huidige restaurant is de voormalige molenaarswoning van de (ruïne van de) Sint Elisabethsmolen, die er al sinds 1278 vlak naast ligt. De molen was eigendom van het naburige Klooster Sint Elisabeth en werd in erfpacht uitgegeven aan de molenaar.